

COTA DE LAPTE

dr. Ioan Hutu

Fascicula nr. 04-01 august, 2005

POLITICA AGRICOLA COMUNA SI UNIUNEA EUROPEANA

Măsurile care reglementează domeniul agricol în Uniunea Europeană (UE) sunt cuprinse în Politica Agricolă Comună (PAC) fondată în 1962. Printre principiile și scopurile declarate ale PAC se numără:

- asigurarea unor preturi rezonabile pentru hrana consumatorilor;
- asigurarea unui standard acceptabil de viață pentru fermier;
- garantarea unor subvenții pentru produsele agricole;
- creșterea productivității agricole;
- stabilizarea pietelor.

La începutul anilor '90, statele membre UE au promovat o serie de măsuri de reformă a Politicii Agricole Comune; astfel s-au promovat: diminuarea subvențiilor pentru susținerea preturilor, diminuarea preferinței pentru produsele comunitare, sprijinirea dezvoltării rurale și nu a producției agricole, fermierii urmând să fie recompensați nu doar pentru ceea ce produc, dar și pentru dezvoltarea societății în general. Scopul acestor măsuri este acela de a ajusta oferta la nivelul cererii, precum și acordarea unei atenții sporite protecției mediului și folosirea mai rațională a resurselor de teren. Cu alte cuvinte, măsurile PAC după anii '90 înseamnă siguranță dar mai puțini bani pentru fermieri și preturi mai scăzute pentru consumatori.

COTA DE LAPTE

În sectorul laptelui, cota a apărut ca urmare a creșterii semnificative a producției de lapte din perioada anilor '70-'80 în UE. Producțiile mari au generat stocuri imense de unt și lapte praf care au determinat scăderea pretului laptelui, punând în pericol veniturile producătorilor și ducând la creșterea subvențiilor pentru export și a intervenției pentru stocare. În acest context, instituirea sistemului de cote de lapte în anul 1984 a apărut ca o necesitate a stabilizării pieței și rentabilizării sectorului de lapte și produse lactate.

Cota de lapte a fost și este un mijloc de ajustare a ofertei la nivelul cererii. Asadar, în cazul laptelui de vacă, sistemul de cote devine o pârghie a stabilizării pieței și rentabilizării sectorului de lapte și produse lactate. România, ca viitor membru al UE, are stabilită o anumită cota națională care se va regăsi, diferențiată, pentru fiecare județ în funcție de potențialul de producție pe care îl are județul și al dotărilor și organizării tehnice, pe exploatații.

Cota de lapte nu reprezintă ceea ce gresit înțeleg o mare majoritate a fermierilor români; **cota nu este identică cu sistemul instituit în anii '50 de către comunisti**. Atunci, cota s-a făcut într-un moment de criză alimentară și solicita producții mari de lapte; acel sistem penaliza neatingerea cotei și acorda bonificatii celor care depășeau cota. Spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat atunci, sistemul cotelor UE, fiind introdus pentru stoparea supraproducției de lapte, penalizează depășirea cotei de producție alocate.

CUPRINS:

POLITICA AGRICOLA COMUNA SI UNIUNEA EUROPEANA 1

COTA DE LAPTE 1

CE ESTE COTA INDIVIDUALA
SI CÂT LAPTE VOM PRODUCER?
2
CÂT COSTA CUMPARAREA
COTEI DE LAPTE? 3
CÂT COSTA DEPASIREA
COTEI DE LAPTE? 3
CUM SE DISTRIBUIE COTA
INDIVIDUALA PENTRU
FERMIERII ROMÂNI? 2
CARE ESTE DEZAVANTAJUL
DE A NU AVEA COTA DE
LAPTE? 3

COTA DE LAPTE SI CALITATEA LAPTELUI 3

**Dupa integrarea
României în UE,
fermierii români vor fi
nevoiti sa produca lapte
numai în limita cotei
alocate individual.**

Atentie! Dobândind o cota mica, chiar daca se produce mai mult în anii urmatori, nu se va putea comercializa surplusul de lapte!

În anul 2006, fiecare fermier va primi cota pentru ferma sa în funcție de cantitatea de lapte pe care dovedeste ca a comercializat-o în perioada 1 aprilie 2005-31 martie 2006.

În registrul de ferma se completeaza zilnic:

- cantitatea de lapte mulsa de la vacile din ferma
- cantitatea de lapte contractata la fabrica, dusa la lactarie sau comercializata pe piata libera.

Ce este cota individuala si cât lapte vom produce?

Cota individuala de lapte este cantitatea maxima de lapte de vaca pe care un fermier poate sa o comercializeze la unitatile de procesare si prin vânzari directe. Altfel spus, *cota reprezinta dreptul de a vinde lapte*. Din acest punct de vedere, cota de lapte reprezinta:

- **laptele crud** livrat de producator catre unitatile de procesare (fabrici de procesare a laptelui) care sunt la rândul lor autorizate si au licenta de functionare.

- **laptele livrat pe piata libera** - laptele vândut direct de producatori în pietele organizate, controlate sanitar-veterinar sau direct din propria exploatare.

Din aceasta cota de lapte este exclus *autoconsumul* (laptele utilizat în gospodarie sau ferma pentru autoconsum) si *laptele tehnologic* (lapte consumat de vitei, de la fatare pâna la întarcare – aproximativ trei, luni cu o medie de 6-8 litri /zi pentru fiecare vitel).

Cota de lapte este strâns legata de continutul de grasime. Fiecare tara membra a UE are un continut de grasime de referinta, respectiv fiecare fermier are un continut de grasime individual..

Cum se distribuie cota individuala pentru fermierii români?

În urma negocierilor României pentru aderarea la UE, tara noastra a obtinut o cota de **3,057** milioane de tone pe an, calculata pentru 826.216 vaci, la o productie medie de 3.700 litri lapte. Din aceasta cota, 36% este destinata procesarii si 64% vânzarii; practic, 1,009 milioane tone lapte sunt destinate livrării la fabricile de procesare a laptelui si 1,964 milioane tone lapte pentru vânzari directe. În plus, România beneficiaza de o rezerva de cota de 188.400 tone, cantitate ce se va distribui doar dupa anul 2009, pentru viitorii fermieri.

Ministerul Agriculturii, Padurilor si Dezvoltarii Rurale (MAPDR) a ales drept autoritate responsabila pentru administrarea cotei de lapte Agentia Nationala pentru Ameliorare si Reproductie în Zootehnie (ANARZ). Asadar, ANARZ, prin departamentul special creat si prin structurile teritoriale, atribuie si gestioneaza cotele individuale.

ANARZ are drept atributii alocarea cotelor individuale de lapte, înregistrarea transferurilor cotelor de lapte, administrarea rezervei nationale, precum si controlul vânzării directe si livrării catre procesatori.

Deocamdata, pentru obtinerea cotei la distribuirea din 2006, proprietarii de vaci trebuie sa se prezinte la primarii si sa solicite reprezentantilor institutiei agricole în teritoriu:

- **registrul de ferma;**
- **formularul declaratiei pe propria raspundere privind obtinerea si valorificarea productiei.**

Proprietarii care nu declara cota de lapte nu vor primi nici cota si nu vor beneficia nici de subventiile la acest produs. Subventiile nu vor mai fi date în functie de STAS, ci conform calitatii¹.

Cota de lapte - oportunitate de afacere?

Cota de lapte este o afacere care permite sporirea averii detinatorului. Practic, initial cota se obtine gratuit. Ca orice bun dobândit, cota de lapte obtinuta poate fi:

- exploatata de catre proprietar;
- vânduta;
- închiriată;
- lasata mostenire.

¹ Actualmente, subventia variaza între 1.40 lei noi/litru si 2.16 lei noi/litru, în functie de anotimp si de zona. Astfel, vara, cei din zonele de ses si câmpie primesc 1.40 lei noi/litru, iar în perioada iernii - 1.69 lei/litru. Cei din zonele de munte vor primi în lunile de vara 1.80 lei/litru si iarna 2.16 lei/litru.

Cât va costa cumpararea cotei de lapte?

Tabelul 1

Pretul cotei în câteva țări europene

Tara exemplificata	Pretul cu care se vinde litrul de lapte cota	Suma totala platita pentru achizitionarea a 10.000 litri lapte cota
Olanda	2 €	20.000 €
Germania	1,2 €	12.000 €
Italia	0,6 €	6.000 €
Ungaria	0,2 €	2.000 €

Initial, cota se va acorda gratuit, fiind distribuita pe baza productiei de lapte comercializata de catre producator în intervalul 1 aprilie 2005 -31 martie 2006. La câtiva ani dupa integrarea României în UE, dreptul de a produce si vinde lapte va trebui cumparat. Actualmente, în Europa preturile variaza de la tara la tara. Spre exemplu, pentru a se creste cota cu 10.000 litri lapte, costurile financiare sunt diferite de la tara la tara; dupa cum se observa în tabelul alaturat, cea mai scumpa este cota olandezilor si cea mai ieftina cea a maghiarilor. În UE, în țările unde cota este foarte scumpa (vezi tabelul 1), închirierea cotei costa producatorul pâna la 0,19 euro/litru lapte.

Deocamdata, este greu de estimat cât va costa în România cota – probabil initial va fi mai ieftina dar, ulterior, va deveni din ce în ce mai scumpa. Totusi, ceea ce este sigur este ca, dupa aderare, aceasta cota va deveni un bun vandabil.

Cât costa depasirea cotei de lapte?

Conform legilor europene (Reglementarea nr. 1788/2003) laptele produs si comercializat în UE peste limita cotei individuale se penalizeaza actualmente cu o amenda de la 30,91. Începând cu anul 2007, penalizarea va fi de la 27,83 euro/100 litri de lapte.

Care este dezavantajul de a nu avea cota de lapte?

Fermierul sau gospodarul cu vaci pentru lapte care nu are stabilita o cota de lapte nu va putea, în viitor, sa mai valorifice laptele produs, ci sa-l utilizeze doar pentru consumul familiei, nu va beneficia de sistemul de prime si subventii. **Din anul 2007, cine nu are cota de lapte nu va putea desfasura o activitate economica în domeniu**, iar daca doreste sa-si înfiinteze o ferma de vaci pentru lapte va fi nevoit sa cumpere de la altii cota de lapte sau, în caz fericit, dupa anul 2009, sa apeleze la rezerva de cota a statului.

COTA DE LAPTE SI CALITATEA LAPTELUI

Întrucât cota se calculeaza doar dupa laptele destinat comercializarii, înseamna ca productia marfa trebuie sa fie de calitate. În acest sens, pentru atingerea standardelor referitoare la numarul total de germeni si celule somatice, România mai are o perioada de tranzitie de 4 ani. Aceasta perioada se termina la 31.12.2009, moment în care fermierul român trebuie sa se conformeze cerintelor comunitare, atât în ceea ce priveste ferma cât si calitatea laptelui crud obtinut. În momentul de fata, calitatea laptelui este înca o problema majora, deoarece doar un sfert din productia de lapte corespunde cerintelor de calitate impuse de UE. Cea mai mare parte a laptelui produs în fermele românești contine mai mult de un milion de germeni si 600.000 de celule somatice/ml, în timp ce standardele europene accepta maximum 100.000 germeni/ml si 400.000 celule somatice/ml.

Conditiiile pentru acceptarea laptelui materie vor fi urmatoarele :

a) începând cu data de 01.01.2007:

- (i) numarul total de germeni / ml lapte materie prima < 1.000.000
- (ii) numarul de celule somatice / ml < 600.000

b) începând cu data de 01.01.2009:

- (i) numarul total de germeni / ml lapte materie prima < 500.000
- (ii) numarul de celule somatice / ml < 400.000

c) începând cu data de 01.01.2011:

- (i) numarul total de germeni / ml lapte materie prima < 100.000
- (ii) numarul de celule somatice / ml < 400.000

Producatorul trebuie sa actioneze în asa fel încât, pâna la 31 martie 2006, sa livreze o cantitate cât mai mare de lapte pentru ca acesta va ramâne dreptul de vânzare pentru anii urmasori!

Atentie !

Producând lapte de calitate slaba nu se poate vinde lapte si, în consecinta, nu se poate dobândi COTA!

Realizarea cerintelor si îndeplinirea standardelor de calitate SE POATE ATINGE! – necesare sunt: utilizarea unor tehnologii adecvate de exploatare, pastrarea sanatatii ugerului, efectuarea mulsului mecanic si procesarea primara corecta (racire a laptelui imediat dupa muls, la + 4°Celsius).

**Noi va ajutam sa
deveniti ...mai buni**

Alte surse bibliografice recomandate:

*** *INCHIDEREA NEGOCIERILOR - CAPITOLUL 7 AGRICULTURA*

*** **Ordin nr. 389** din 29.08.2002 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind conditiile de sanatate pentru producerea si comercializarea laptelui crud, a laptelui tratat termic si a produselor pe baza de lapte.

*** **Council Regulation (EC) no 1788/2003** Establishing a levy in the milk and milk products sector.

Material elaborat de catre :

Dr. **Ioan Hutu** – Asistent la Disciplina de Productie Animala si Tehnologii de Crestere a Facultatii de Medicina Veterinara din Timisoara, director al Unitatii de Extensie

Adresa si contact:

Centrul de Consiliere - Unitate de Extensie,
USAMVB Timisoara - 300645, Calea Aradului nr. 119, Timis

Tel/fax: 0256 277127

WEB: www.unitate-extensie.org.ro

E-mail: i.hutu@unitate-extensie.org.ro

Material promovat prin proiectul *Extensie Participativa* – Proiect finantat de catre Unitatea de Management a Proiectelor din cadrul Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale si Banca Mondiala, prin proiectul *Sprijinirea Serviciilor din Agricultura*.

**UNIVERSITATEA DE STIINTE AGRICOLE SI
MEDICINA VETERINARA A BANATULUI**

**CENTRUL DE CONSILIERE - UNITATE DE
EXTENSIE**

Centrul de Consiliere - Unitate de Extensie este o asociatie nonprofit înfiintata pe lângă Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara a Banatului din Timisoara care are ca scop extensia, respectiv transmiterea rezultatelor cercetarii stiintifice catre societate, cu scopul dezvoltarii acesteia.

© 2005 Toate drepturile rezervate Asociatiei Centru de Consiliere - Unitate de Extensie.

Materialul se distribuie gratuit si se poate multiplica, copia sau distribui doar în baza unui acord scris cu Unitatea de Extensie.

